

collega WOLTERSON's bewering ware gemakkelijk te bewijzen; doch zijn uitlating, te beschouwen als een gedachteloos en onverantwoordelijk napraten van sommige krantenpraatjes, blijve niet onweersproken.

Ik verwacht en verlang, dat collega WOLTERSON zijn ongestaafde en grievende bewering terstond intrekke.

Zaandam,
3 Juli 1920.

B. EISENDRATH
off. v. gez. 1ste kl.

VROEDVROUW EN ARTS.

Collega KROPVELD ziet bij zwangeren in de fondspraktijk, „die in den regel de hulp van de vroedvrouwen inroepen”, ziekte-toestanden, zooals hij ze nooit in zijn particuliere praktijk, waar hij dus waarschijnlijk zelf voor de verloskundige hulp zorgt, zag. Is het dan nooit bij hem opgekomen, dat het eigenlijk immoreel is om de fondspatiënten verloskundige hulp te geven, die, volgens hem, minder goed is dan die, waarover zijn particuliere patiënten beschikken kunnen? Ik kan collega KROPVELD evenwel mededeelen, dat ik hier in de armenpraktijk ook gedurende zwangerschap en kraambed andere ziekte-toestanden zie, dan bij de meer gegoeden, ofschoon hier de geheele verloskundige praktijk in handen is van de vroedvrouw. Is dit zoo verwonderlijk en wordt dit veroorzaakt door de verloskundige hulp?

Collega KROPVELD spreekt over urine-onderzoek en over kraamvrouwen, die *na de bevalling* door de vroedvrouw in den steek gelaten worden; ik sprak over kraamvrouwen, die *gedurende de bevalling* in den steek gelaten werden, *niet* door de vroedvrouw; en wanneer er eens een vereeniging opgericht werd van geneesheeren, die niet geregeld of geregeld niet de urine van de zwangeren onderzoeken, dan zou ik niet graag de kosten van den feestmaaltijd willen dragen.

Collega KROPVELD haalt verschillende voorbeelden aan van vroedvrouwen, die haar plicht niet deden; hij weet toch wel, dat er ook dokters zijn, die hun plicht niet altijd doen? Hij beweert, dat er vroedvrouwen zijn, die bij een buitengewone bevalling geen begrip blijken te hebben van a- en antiseptiek; maar is dat begrip bij ons artsen overal voldoende ontwikkeld en handelen wij allen overeenkomstig die begrippen? Wij mogen toch een groep van menschen niet oordeelen, naar hetgeen enkelen uit die groep doen. Mij is een geval bekend van een collega, die driemaal probeerde de tang aan te leggen en eindelijk hulp inriep voor een perforatie. De in consult geroepen geneesheer vond drie centimeter ontsluiting! Mogen wij nu zeggen, dat de kraamvrouwen bij buitengewone bevallingen niet veilig zijn bij de dokters?

Er is echter meer, collega KROPVELD. In de archieven van den Centralen Gezondheidsraad ligt het rapport van een enquête, die gehouden is over het onderwerp, dat ik besprak. Dit rapport is geheim gebleven, maar zooals iemand, die het een en ander uit dit rapport weten kan, mij mededeelde, zijn de resultaten van dat onderzoek voldoende om zelfs bij een kaalhoofdige de haren te berge te doen rijzen!

Laten wij daarover eens nadenken. Zeker, er zijn vroedvrouwen, die haar plicht niet doen, maar bij *haar* is het verslappen van energie en plichtsgevoel begrijpelijk, zoolang zij, zooals ik in mijn artikel toch wel aantoonde en zooals gij zelf onwillekeurig liet blijken, haar praktijk steeds maar moeten zoeken bij de minder gegoeden en zij dus, vooral in de groote steden, slechts een voldoende bestaan kunnen vinden, wanneer zij een abnormaal groot aantal verlossingen aannemen. Die toestanden moeten veranderen. Wanneer de verloskundige praktijk in handen komt van speciaal verloskundigen, waaronder ik dan ook de vroedvrouwen reken, wanneer deze laatsten zich aan haar taak kunnen geven zonder geldelijke zorgen, wetend, dat haar werk gewaardeerd wordt ook bij de meer gegoeden, dan zullen, ik blijf er van overtuigd, onze kraamvrouwen veiliger zijn dan nu, ook in Amsterdam.

Zevenaar, 6 Juli 1920.

J. G. A. HONIG.